

Getuigengids Sociale Verkiezingen

Wie is getuige?

Wat is de taak van de getuige?

Verloop van de sociale verkiezingen.

Getuigengids

Inhoudstafel

1.	Het kiesbureau	3
2.	Stopzetting van de kiesprocedure	3
3.	Wie is getuige?	4
4.	Taak van de getuigen.....	5
4.1	Eerste taak van de getuige	5
4.2	Oproepingsbrief.....	5
4.2.1	Vorbereiding van het ‘stemmen per brief’	5
4.3	Procedure voor het versturen van de verkiezingsbrieven	6
5.	Dag Y, de verkiezingsdag	7
5.1	Waar en wanneer?	7
5.2	Is het stembureau voltallig?	7
5.3	Welke materiële elementen zijn noodzakelijk voor de goede werking?	7
5.4	Controleren van het stembiljet	8
5.5	Verdere taakverdeling bij het stemmen	8
5.6	Iedere op de kieslijst ingeschreven kiezer moet kunnen stemmen	9
5.7	Kiezers dienen te weten hoe ze geldig kunnen stemmen.....	9
6.	Stemmen per brief	10
7.	Elektronisch stemmen.....	10
8.	Hybride elektronisch stemmen en per brief	12
9.	Proces verbaal	12
10.	Zetelverdeling.....	12
10.1	Telverrichtingen en zetelverdeling	12
10.2	Tellen van de stemmen	13
10.3	Aantal zetels per werknemersorganisatie.....	14
10.3.1	Speciale gevallen	15
10.3.2	Aanwijzing van de verkozenen	15
10.3.3	Aanduiding van de plaatsvervangers	17

1. Het kiesbureau

Het kiesbureau bestaat uit een voorzitter, een secretaris en vier bijzitters. De leden van het kiesbureau mogen in geen geval uit de kandidatenlijst komen! Bovendien is het noodzakelijk dat ze deel uitmaken van het personeelsbestand van de onderneming. Per uitzondering mogen de leden uit een andere personeelsklasse komen dan waarvoor het stembureau bestemd is.

De uiteindelijke samenstelling van de stembureaus moet, samen met de verdeling van de kiezerslijsten over deze stembureaus opgehangen worden op dezelfde plaats als document X. Het document wordt uiterlijk op X+60 geafficheerd en blijft hangen tot minstens X+84. Deze informatie wordt ook doorgegeven aan de betrokken vakbonden.

De voorzitter:

De voorzitter wordt aangeduid door de reeds bestaande ondernemingsraad. Indien deze nog niet ter leven is geroepen, dient men de voorzitter te kiezen in overleg met de vakbonden. Er wordt eveneens een plaatsvervangend voorzitter aangeduid.

De keuze van het voorzitterschap dient uiterlijk op dag X bekend te zijn. Indien er dan nog steeds geen akkoord over bestaat, dient men dit te melden aan de sociaal inspecteur-districtshoofd van de Algemene Directie Toezicht op de sociale Wetten van het rechtsgebied.

De secretaris + vier bijzitters:

De secretaris en zijn plaatsvervanger worden gekozen door de voorzitter van het kiesbureau. Vervolgens duidt de ondernemingsraad vier bijzitters aan. In het geval dat er nog geen ondernemingsraad bestaat, duidt de voorzitter zelf vier bijzitters aan.

Ten laatste X+60 moeten de secretaris en vier bijzitters geweten zijn. Bij besluiteloosheid omtrent de bijzitters wordt de sociaal inspecteur-districtshoofd van de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten van het Rechtsgebied op de hoogte gebracht.

2. Stopzetting van de kiesprocedure

Indien de verkiezingsprocedure vroegtijdig afgesloten/stopgezet wordt, zullen er uiteraard geen getuigen aangewezen worden.

De kiesprocedure kan stopgezet worden in drie gevallen:

A. Wanneer geen enkele kandidatenlijst werd ingediend (vanaf X+36) of alle kandidaturen door een vonnis werden nietig verklaard (X+75).

→ Door de werkgever te volgen procedure:

De werkgever zelf maakt de beslissing om de verkiezingsprocedure stop te zetten. Er wordt zodus geen kiesbureau opgericht. De berichtgeving van de beslissing om de verkiezingsprocedure halt toe te roepen dient uitgehangen te worden op dezelfde plaats als document X. Het bericht moet conform het model van FOD WASO zijn (zie site FOD). Daarenboven moet een kopij van dit bericht verstuurd worden naar zowel (1) de Directeur-Generaal van de Algemene Directie Individuele Arbeidsbetrekkingen FOD WASO als naar (2) de representatieve kaderledenorganisaties. Deze berichtgeving kan ook gedaan worden via de speciaal hiervoor opgerichte webapplicatie van de FOD.

- B. Wanneer geen enkele kandidatenlijst werd ingediend voor één of meerdere personeelscategorieën, terwijl er voor minstens één andere personeelscategorie wel één of meerdere lijsten zijn ingediend.**

→ Door het kiesbureau te volgen procedure:

Het kiesbureau, samengesteld voor de personeelscategorie met de grootste kiezerslijst, sluit het proces-verbaal (PV) af en duidt de reden aan van de absentie van stemmen (art. 78 Wet van 4 december 2007).

- C. Wanneer een representatieve werknemersorganisatie of een kadervereniging een aantal kandidaten voordraagt dat minder is dan of gelijk is aan het aantal te verdelen zetels.**

In dit geval zijn het sowieso diegene die op deze lijst staan die verkozen worden, bij gebrek aan andere kandidaten.

→ Door het kiesbureau te volgen procedure:

Er wordt toch een stembureau geopend volgens artikel 68 van de Wet van 4 december 2007, dit op de dag van de verzending of de overhandiging van de oproepingsbrieven voor de desbetreffende personeelscategorie. Vervolgens wordt gehandeld conform de Wet van 4 december 2007: het kiesbureau sluit een PV af en duidt de reden aan van absentie van stemmen. De berichtgeving van de beslissing om de verkiezingsprocedure halt toe te roepen moet geafficheerd worden op dezelfde plaats als document X met de vermelding van de samenstelling van de ondernemingsraad. Een kopij van dit bericht moet verstuurd worden naar de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Er kan evenwel beroep aangetekend worden tegen de beslissing om de procedure stop te zetten. Zie Afdeling VI bis van de wet van 4 december 2007 betreffende sociale verkiezingen.

3. Wie is getuige?

Getuigen kunnen gekozen worden uit de kiezerslijst, maar evengoed ook uit de kandidaten. Maar de getuige (en reservegetuige) kan enkel uit de kiezerspoel komen voor dat stembureau. Voor de NCK heeft dit dus betrekking op de kaderleden. In het beste geval gaat het om een vrijwilliger. U kan zich hiervoor steeds opwerpen, dan doen wij het nodige.

Indien er minder dan 15 kaderleden zijn binnen uw onderneming zullen zij opgenomen worden in de kiezerspoel van de bedienden. Het kan dan ook zijn dat U als kaderlid, bij het uitblijven van vrijwillige getuigen, opgeroepen wordt om deze rol te vervullen voor het stembureau van de bedienden.

De tijd die u besteedt tijdens het uitoefenen van uw taak als getuige valt onder de noemer effectieve arbeid. **Het spreekt voor zich dat de getuige hetzelfde loon zal krijgen alsof hij zijn/haar normale functie bekleedt** (OR artikel 20 Wet Bedrijfsleven).

De rol van een getuige is **oplettendheid, verificatie en toezicht**. Vanaf het moment dat de oproepingsbrieven worden verstuurd tot op het moment waarop ze worden afgesloten met een proces-verbaal zijn de getuigen daar om erop toe te zien dat alles correct verloopt. Zo kan, mede dankzij de

oplettendheid van de getuigen, de goede werking van de procedure geverifieerd en dus gewaarborgd blijven.

4. Taak van de getuigen

4.1 Eerste taak van de getuige

Oproepingsbrieven controleren! Volgens art. 47, Wet van 4 december 2007 moeten de getuigen door de voorzitter verwittigd worden van de procedure van de oproepingsbrieven en mogen zij dit volledig bijwonen.

De dienst/persoon die hiervoor instaat, moet 90 dagen op voorhand bekend zijn gemaakt (op document X).

4.2 Oproepingsbrief

Ten laatste 10 dagen voor de verkiezingen (Y-10) hebben de personeelsleden van de onderneming een oproepingsbrief in handen gekregen. Wanneer dit nog niet lukte, dient ten laatste op deze dag een aangetekend schrijven met deze oproepingsbrief naar de tot dan toe onbereikbare personen verzonden te worden. Op de moment dat de brieven overhandigd zijn aan de betrokken personen, moet men dit uithangen (tot Y+84).

Volgende vermelding moet zeker in de oproepingsbrief terechtkomen: *‘Om de afvaardiging die zal worden verkozen een werkelijk vertegenwoordigend karakter te geven, hebben alle werknemers tot plicht aan de stemming deel te nemen.’*

4.2.1 Voorbereiding van het ‘stemmen per brief’

Soms ontstaat een akkoord over toelating per brief te stemmen (uiterlijk X+56). Dit, in het geval dat:

1. Het personeelsbestand geografisch zeer gespreid is en er dus logistieke bezwaren aan te tekenen zijn om hen op eenzelfde dag in een stembureau te vergaren.
2. Wanneer een personeelslid niet aanwezig kan zijn (ziekte, arbeidsongeval, vakantie, staking...).
3. Voor personeel in de nachtploeg in 2 gevallen:
 - Als het aantal niet meer dan 5% is dan het volledige bestand dat die dag werkt.
 - Als het aantal personeelsleden die op de dag van de verkiezingen werken tussen 20:00 en 6:00 niet meer bedraagt dan 15.
4. Als de werknemers niet op het werk aanwezig zijn tijdens de openingsuren van de stembureaus.

Voor de getuige: **aanwezigheid bij het overhandigen en/of versturen van de oproepingsbrieven en stembrieven is mogelijk/wenselijk**. De getuige moet op voorhand ingelicht zijn door de voorzitter waar en wanneer dit zal plaatsvinden.

4.3 Procedure voor het versturen van de verkiezingsbrieven

Het is belangrijk om te letten op volgende zaken:

- De kleur mag niet in een politiek getinte kleur zijn, dit zou immers kunnen leiden tot onbewuste bevoordeling van een lijst.
- Brieven dienen aangetekend verstuurd te zijn naar de kiezers **voor Y-10**.

De oproepingsbrief moet de volgende structuur kennen, voor elk verstuurd stembiljet:

- **Geplooide en afgestempelde** stembiljet eerst in **een open omslag** zonder opschriften.
- Vervolgens voegt men een **tweede open omslag** toe, waarmee het stembiljet kan verstuurd worden door de kiezer en die bijgevolg dus **gefrankeerd** dient te worden.
- Hij zal dus als volgt **geadresseerd** dienen te zijn: aan 'de **voorzitter** van het stembureau voor de verkiezingen van de **ondernemingsraad** (naam onderneming, straat, plaats)
- Vermeld het stembureau (= deze van de kaderleden), de afzender en de naam van de kiezer en de vermelding van het verplicht karakter van het plaatsen van een handtekening van de kiezer.

+ de oproepingsbrief

- Alles in een **derde gesloten omslag**, geadresseerd **aan de kiezer** en **getekend door de voorzitter** van het stembureau.

5. Dag Y, de verkiezingsdag

Aanwezigheid op het stembureau is natuurlijk evident!

5.1 Waar en wanneer?

Stemmingen gaan door in de hiervoor aangewezen lokalen. Deze lokalen dienen zo ingericht te zijn dat de anonimiteit van de stemming gewaarborgd blijft (art. 51 van de wet van 4 december 2007).

De datum is geafficheerd sinds 90 dagen voor de verkiezingen (document X)!

In het geval er meerdere stemdagen zijn, heeft de **voorzitter** de taak van bewaring van de stembussen, stembiljetten en alle nodige documenten voor de kiesverrichtingen. De stembussen dienen iedere dag opnieuw verzegeld te worden!

De **getuige** behoudt het recht om de **verzegeling** te **controleren** en te **garanderen** door op de verzegelingsband een kenteken te plaatsen (Brochure FOD WASO, p. 56).

5.2 Is het stembureau voltallig?

De voorzitter gaat na of de secretaris, vier bijzitters en getuigen aanwezig zijn. Indien de voorzitter of secretaris er niet zijn, nemen de vooraf aangeduide plaatsvervangers plaats. Bijzitters kunnen vervangen worden door de voorzitter en komen dan uit de poel van kiezers die eerst zullen arriveren die dag. Deze aanduiding mag echter de goede werking van de onderneming op geen enkele manier schaden.

5.3 Welke materiële elementen zijn noodzakelijk voor de goede werking?

- Afgeschermd ruimte in het stembureau waar de kiezer zijn stem in het geheim kan uitbrengen.
- Stembus
- Stembrieven
- Stempotloden
- Kiezerslijsten
- Kandidatenlijst
- Omslagen voor de stembrieven te classeren
- Tabellen
- Kantoormateriaal: papier, verzegelingsmateriaal, koord, schrijfmateriaal...

5.4 Controleren van het stembiljet

De getuige kijkt erop toe dat iedereen een juist stembiljet krijgt, overeenkomstig met het model in bijlage (volgens wet 4 dec 2007 en de brochure van de FOD WASO). Controleer of de namen op de stembiljetten dezelfde zijn als de effectieve kandidaten, terug te vinden op de kandidatenlijst (art. 50 van de wet van 2007, 4 december).

Te volgen procedure:

1. Het model moet overeenkomen met de ingediende lijsten (nummer en afkorting van de vakbonden, namen en volgorde van de verschillende kandidaten).

Voor de beschutte werkplaatsen is het toegelaten om een foto van de kandidaten toe te voegen aan het stembiljet, voor zoverre de handicap van de kiezer het rechtvaardigt en mits akkoord van de werkgever en alle representatieve werknemersorganisaties die een kandidatenlijst ingediend hebben.

2. De voorzitter controleert:

- De hoeveelheid stembiljetten
- Zijn de biljetten gestempeld op de achterzijde, op eenzelfde plaats, met datum van de verkiezingen (art. 54 van de wet van 4 december 2007)?
- Namen en volgorde van de kandidaten
- Zijn alle vakbonden en hun corresponderende nummer aanwezig en correct?
- Zijn de biljetten rechthoekig in 4 gevouwd, zo dat de vakken bovenaan de lijsten naar binnen zijn gekeerd?

De voorzitter is de eindverantwoordelijke voor het stempelen en dichtvouwen van de stembiljetten.

Iedere kiezer ontvangt 1 stembiljet voor de ondernemingsraad en 1 voor de CPBW.

Stembiljetten voor de stembureaus gezeteld in Brussel-Hoofdstad mogen 2-talig zijn.

5.5 Verdere taakverdeling bij het stemmen

Praktisch gezien, spreekt het bureau best onderling af hoe ze de taken tijdens de stemming zullen verdelen.

Bijvoorbeeld:

- Voorzitter: zorgt ervoor dat de verkiezingen ordelijk en correct verlopen (bv. dat er geen propaganda meer gemaakt wordt in het stembureau) en overhandigd de stembiljetten.
- Secretaris: stipt de kiezerslijsten aan
- 1ste bijzitter: stipt mee de kiezerslijsten aan
- 2de bijzitter: vraagt de identiteitskaart en oproepingsbrief (eventueel nummer en naam)
- 3de bijzitter: stempelt de stembiljetten en de oproepingsbrief af
- 4de bijzitter: vouwt de kiesbrieven

De getuigen oefenen controle uit op het regelmatig verloop van de kiesverrichtingen en op de werking van de bureaus.

5.6 Iedere op de kieslijst ingeschreven kiezer moet kunnen stemmen

De voorzitter heeft geen enkel recht tot het weigeren van een kiezer: iedere kiezer kan zijn/haar stem uitbrengen zolang deze op de kiezerslijst staat voor het betrokken stembureau.

Stemmen in het stembureau heeft prioriteit op stemmen per brief. Als een kiezer zowel per brief als in het stembureau heeft gestemd, telt de stem die in laatstgenoemde plaatsvond. De stem (in stembureau) is dus geldig.

Indien de kiezer per ongeluk zijn biljet heeft beschadigd, wordt een nieuw stembiljet overhandigd (er zijn normaal gezien extra stembiljetten voorzien aan de voorzitter). De kiezer waakt erover dat hij dergelijke onregelmatigheden tijdig opmerkt. Vlekken, scheuren of merken die achteraf ontdekt worden (bij het tellen van de stemmen) zorgen wel degelijk voor een ongeldige stem (brochure FOD, p.50).

Volmachten zijn niet geldig. Personen die wegens lichamelijke redenen niet zelfstandig hun stem kunnen uitbrengen mogen zich laten begeleiden en/of vergezellen in het stemhokje (Wet van 4 december 2007, artikel 55).

5.7 Kiezers dienen te weten hoe ze geldig kunnen stemmen

Er zijn twee manieren waarop een geldige stem kan uitgevoerd worden:

- 1) Een kop- of lijststem: dit wil zeggen dat de kiezer stemt bovenaan de lijst en op deze manier akkoord gaat met de volgorde van de voorgedragen kandidaten.
- 2) Een naam- of voorkeursstem: de kiezer stemt op één lijst, maar wil de volgorde van de voorgedragen kandidaturen wijzigen en duidt daarom die kandidaten aan die de voorkeur genieten.

Hieruit volgt volgend mogelijk stemgedrag:

- 1) Eén kop- of lijststem
- 2) Een naam-en voorkeursstem: binnen dezelfde lijst worden één of meer kandidaten aangeduid, maar niet meer dan er effectief mandaten aan te geven zijn. Indien dit per vergissing toch gebeurt, zal de stem NIET ongeldig verklaard worden, maar eerder beschouwd worden als een lijststem (art. 60 van de wet van 4 december, 2007).
- 3) Indien er zowel een lijststem als een kopstem is gegeven, is enkel de lijststem geldig.
- 4) Indien er op/binnen meerdere lijsten wordt gestemd, is de stem ongeldig.

6. Stemmen per brief

Voor het stemmen per brief worden volgende stappen ondernemen:

- 1) Eerst en vooral moet de stem aankomen vóór de sluiting van de stemming, anders is de stem ongeldig. De wijze waarop de stem wordt verzonden maakt niet uit.
- 2) De kiezer gebruikt 2 omslagen: **stembrief** in de **eerste blanco omslag** die **opengelaten** wordt en **geen opschrift** draagt. Deze zit in een **tweede omslag, open**, maar **gefrankeerd**. Gericht aan de voorzitter van het kiesbureau. Ook een verwijzing naar het **stembureau**: bedienden, arbeiders, jeugdige werknemers of **kaderleden**. Bovendien vermeld het **'afzender'**, naam van de kiezer en vermelding van het verplichte karakter van het plaatsen van de handtekening van de kiezer.
- 3) Als de stemming is gesloten, en voordat het bureau het proces-verbaal van de verkiezing afsluit, geeft de voorzitter (zonder deze te openen) de omslagen die hij ontvangen heeft aan het bureau. De naam van elke kiezer die per brief heeft gestemd moet op de kiezerslijst aangemerkt worden.
- 4) De voorzitter moet de buitenste omslag openen en de binnenste omslag (met het stembiljet) in de gepaste stembus steken.

Ter herhaling: een stem kan nooit 2 keer door dezelfde persoon gebeuren! Die stem, uitgebracht in het stembureau zelf krijgt hierbij voorrang.

7. Elektronisch stemmen

Sinds de Wet van 4 december 2007 in afdeling V (art. 71 tot 77) is ook het elektronisch stemmen mogelijk gemaakt, onder voorbehoud van instemming van de ondernemingsraad. De omgeving waar de elektronische stemmen uitgebracht worden, moet hetzelfde blijven als bij het stemmen op papier: een speciaal ingericht stembureau (zoals eerder beschreven) met voorzitter, secretaris en bijzitters. Alle betrokken leden van het stembureau dienen een opleiding te krijgen met betrekking tot hun taken. En de stemmingen voor de verschillende personeelscategorieën dienen afzonderlijk door te gaan.

Het informaticasysteem moet een reeks punten registreren die in het proces-verbaal moeten staan en die je moet controleren:

- de datum van de verkiezingen
- het betrokken orgaan
- het nummer van het stembureau
- het betrokken kiescollege
- het aantal kiezers dat aan de stemming heeft deelgenomen
- het aantal blanco stemmen en het aantal lijststemmen
- het aantal uitgebrachte stemmen enkel ten voordele van kandidaten van de lijst
- het aantal stemmen van iedere kandidaat
- het aantal effectieve mandaten per lijst
- de naam en voornaam (of gebruikelijke naam) van de effectieve verkozenen - de naam en voornaam (of gebruikelijke naam) van de plaatsvervangers per lijst

Ook voor de lay out van het beeldscherm zijn er rechtenlijnen. De lay out dient regelmatig gecontroleerd te worden en bevat zeker de volgende informatie:

- Het startscherm moet alle lijstnummers en respectieve letterwoorden van de lijsten tonen.
- Bij het klikken op een lijst moeten de namen van alle kandidaten in de juiste volgorde verschijnen.
- Ongeldige stemmen mogen niet geregistreerd worden.
- Bij onregelmatigheden in het stemgedrag, meer naamstemmen dan er zetels zijn of bij zowel lijst- als naamstem, dient er een melding op het beeldscherm te verschijnen gevolgd door de optie om opnieuw te stemmen: ongeldig stemmen wordt op deze manier onmogelijk gemaakt!

Waar let de getuige op?:

- De getuige mag aanwezig zijn bij het invoeren van de kandidatenlijsten.
- Controleer het beeldscherm! Zijn de namen correct en in de juiste volgorde weergegeven op het scherm dat de kiezer te zien zal krijgen?
- Let erop dat de kiezer zelf de magneetkaart in de stembus deponeert en niet een derde (vb. lid van het stembureau, andere kiezer of kandidaat).
- Het programma dat gebruikt wordt ter registratie van de elektronische stemmen moet een attest hebben van FOD WASO, zonder dit attest is het elektronisch stemmen niet mogelijk/geldig.
- Bij twijfel/betwistbaarheid van de resultaten moeten de elektronische stemmen (magneetkaarten) nog steeds ter beschikking zijn om tot een besluit te komen. Ze zijn dus verzegeld bewaard gebleven in het stembureau voor dergelijke gevallen.

8. Hybride elektronisch stemmen en per brief

De eerste tien aanwezigen op het hoofdstembureau brengen hun stem uit alsof ze per brief stemmen, met dit verschil dat ze fysiek aanwezig zijn in het bureau. Het mag hierbij niet gaan om de leden van het stembureau zelf. Ze krijgen dus zoals eerder aangegeven (cf. stemmen per brief) 2 omslagen: 1 blanco omslag met daarin een stembiljet die omsloten zit in een omslag geadresseerd aan de voorzitter van het stembureau (naam, adres, plaats, stembureau). Zij deponeren hun omslag met het stembiljet in een speciaal hiervoor aangebrachte stembus. Het stemmen per brief kan enkel gebeuren op het hoofdstembureau.

De stemmen, op deze manier uitgebracht dienen vervolgens gerandomiseerd te worden met de stemmen die zijn binnengekomen per brief op de conventionele wijze van stemmen per brief.

Deze omslagen worden daarna door de voorzitter één voor één geopend, afgelezen en in bijzijn van de getuigen ingevoerd in het computersysteem voor elektronisch stemmen.

Voor de getuige: alle geldige stemmen per brief zijn ten laatste toegekomen voor het sluiten van het stembureau. Het is van fundamenteel belang dat de getuige de invoer van deze stemmen nakijkt. Dezelfde regels zijn hierbij van toepassing als bij het stemmen op papier (zie punt 5.6).

9. Proces verbaal

Na het sluiten van het stembureau wordt een proces verbaal opgesteld. Een model van deze PV kan u terugvinden in de bijlagen van de brochure FOD WASO. Het stembureau vult dit in.

Voor de getuige: in deze PV is er ook plaats voorzien voor opmerkingen van de getuige.

10. Zetelverdeling

10.1 Telverrichtingen en zetelverdeling

De voorzitter heeft in de macht om de telling uit te stellen tot de dag erna, indien bv. de stemming zelf tot laat in de dag plaatsvond. De stembussen dienen dan wel verzegeld te worden tot de tellingen (verder) doorgaan. Getuigen mogen de verzegeling controleren en eventueel een merkteken hierop aanbrengen.

Stemmen per brief:

Nadat het bureau is gesloten en voordat het proces verbaal is opgesteld, geef de voorzitter aan het bureau de omslagen die hij van de per brief stemmende kiezers heeft ontvangen, zonder deze te openen.

De namen van de kiezers die per brief hebben gekozen, worden aangestipt op de kiezerslijst die diende voor de verzending van de stembiljetten.

De buitenomslagen worden geopend door de voorzitter en de binnenomslagen worden vervolgens in de bestemde stembus gestopt, zonder dat zij mogen geopend worden.

Speciaal proces verbaal:

Indien stembiljetten per brief ongeldig worden verklaard, wordt de buitenomslag door de voorzitter geopend en de binnenomslag aan de sociaal inspecteur-districtshoofd overhandigd ter vernietiging.

Er wordt een speciaal proces verbaal opgemaakt voor de die stembiljetten die na de sluiting van het stembureau zijn binnengekomen en voor deze die hun stem ook hebben uitgebracht in het stembureau. Dit proces-verbaal wordt getekend door de voorzitter en de secretaris van het bureau.

Voor de getuige: deze mag/mogen hierbij aanwezig zijn.

10.2 Tellen van de stemmen

Het is aan de voorzitter om het aantal stemmen te tellen en dit aantal in het proces verbaal neer schrijven.

Na deze eerste ruwe telling van het aantal worden de biljetten opgevouwd en onderverdeeld in 4 klassen:

1) Geldige stemmen

Een stembiljet met een lijststem én een naamstem voor één of meerdere kandidaten telt als een geldige lijststem.

Indien er geen lijststem is uitgebracht, maar wel meerdere naamstemmen dan er mandaten te verdelen zijn, wordt deze als gewone lijststem geclasseerd.

Het is van groot belang dat dergelijke stemmen niet als ongeldig worden beschouwd! De getuige ziet hierop toe

2) Ongeldige stemmen (Wet van 4 december 2007, art. 61)

Wordt als ongeldig beschouwd:

- Het model van de stembiljetten moet uniform zijn, afwijkingen hiervan zijn ongeldig.
- Stembiljetten met meer dan 1 lijststem.
- Gepanacheerde stembiljetten: dit wil zeggen dat er over meerdere lijsten naamstemmen zijn uitgebracht of dat er op de ene lijst een lijststem en op een andere naamstemmen zijn uitgebracht.
- Stembiljetten die de anonimiteit van de kiezer verloren doen gaan (door een teken, schrapping of merk).

Bij het stemmen per brief:

- Na het afsluiten van het stembureau binnengekomen stemmen.
- Wanneer de handtekening van de kiezer ontbreekt.
- De stembiljetten die per brief binnengekomen zijn, maar waarbij de kiezer tevens ook een stem heeft uitgebracht in het fysieke stembureau (laatst vermelde krijgt voorrang, deze per brief wordt als ongeldig beschouwd).

3) Blanco stembiljet

Stembiljetten zonder stem zijn ongeldig.

4) Verdachte stembiljetten

Het stembureau dient op voorhand af te spreken welk stemgedrag als ongeldig beschouwd dient te worden.

Bv. Toevallige tekens of merken, tekens of merken die de waarborg van anonimiteit breken. Over bepaalde toevalligheden kan in dialoog getreden worden tussen de leden van het stembureau.

Bv. onvolledig ingekleurde vakjes, vlekken, plooien, lijnen, niet hetzelfde potlood gebruikt als aanwezig in het stemhokje, gebreken door slecht plooien of vouwen van het biljet, enz.

De voorzitter heeft het beslissingsrecht over het al dan niet geldig verklaren van een stembiljet NA dialoog met de leden van het stembureau. Bij onenigheid dient er melding gemaakt te worden in het proces-verbaal.

Nadat deze stemmen getrieerd zijn, worden ze geteld per categorie:

1) Blanco stembiljetten

2) Ongeldige stemmen

3) Geldige stemmen: Waarbinnen men onderstaande opsplitsingen maakt

- Aantal lijststemmen (= volledige lijststem)
- Aantal naamstemmen per lijst (= onvolledige lijststemmen)
- Aantal voorkeurstemmen per kandidaat (=aantal naamstemmen per kandidaat)

Deze aantal worden in bijlagen C en D van het proces-verbaal opgenomen. Daaropvolgend steekt me de stembiljetten per categorie in afzonderlijke omslagen die verzegeld worden. De categorie 'verdachte stembiljetten' worden elk afzonderlijk geparafeerd door de voorzitter (dit zou reeds gebeurd moeten zijn bij de bespreking ervan!). Deze omslagen gaan vervolgens naar het hoofdbureau of naar de werkgever (als er geen hoofdbureau is).

10.3 Aantal zetels per werknemersorganisatie

Indien er een hoofdbureau bestaat, wordt deze belast met het verdelen van de mandaten. Zij tellen van de andere stembureaus de verzamelde gegevens (en natuurlijk hun eigen gegevens) en werken met de samengevoegde resultaten verder.

Kiescijfer

Het **kiescijfer** = aantal geldige biljetten met naamstemmen + aantal geldige biljetten met lijststemmen voor eenzelfde lijst

Bv.: NCK heeft 17 lijststemmen en 8 biljetten waar naamstemmen voor de NCK-lijst zijn uitgebracht

→ kiescijfer = 25

Met dit kiescijfer wordt verder gewerkt voor het verdelen van de mandaten, door het berekenen van quotiënten.

Quotiënten

Deel het kiescijfer van elke lijst achtereenvolgens door 1, 2, 3, 4, 5, 6 enz. (de delers). Vervolgens bekomt men een aantal quotiënten, maar enkel de '**nuttige quotiënten**' worden gebruikt voor de verdeling van de zetels. Het aantal nuttige quotiënten is gelijk aan het aantal te verdelen mandaten.

Men plaatst de nuttige quotiënten op volgorde van grootte, ongeacht op welke lijst ze voorkomen. Nu kent men aan elke lijst zoveel mandaten toe, als er nuttige quotiënten zijn bekomen gelijk of hoger dan het laatste nuttige quotiënt. Dus het hoogste nuttige quotiënt krijgt het eerste mandaat toegewezen, het tweede hoogste het tweede enz., tot het moment dat er geen mandaten meer zijn. De toekenning van de zetels op deze manier is gemakkelijk te verkrijgen door een Excel spreadsheet te maken.

Bv.:

Delers	Kieslijst 1 (kiescijfer 82)	Kieslijst 2 (kiescijfer 95)	Kieslijst 3 (kiescijfer 99)
1	$82/1 = \underline{82} \text{ (3)}$	$95/1 = \underline{95} \text{ (2)}$	$99/1 = \underline{99} \text{ (1)}$
2	$82/2 = \underline{41} \text{ (6)}$	$95/2 = \underline{47.5} \text{ (5)}$	$99/2 = \underline{49.5} \text{ (4)}$
3	$82/3 = \underline{27.33} \text{ (9)}$	$95/3 = \underline{31.66} \text{ (8)}$	$99/3 = \underline{33} \text{ (7)}$

10.3.1 Speciale gevallen

Wanneer 2 lijsten eenzelfde nuttig quotiënt delen, maar een verschillend kiescijfer kennen:

In dit geval zal het mandaat gaan naar die lijst met het hoogste kiescijfer.

Wanneer 2 lijsten eenzelfde nuttig quotiënt delen en eenzelfde kiescijfer kennen:

Men gaat op elke lijst na aan welke kandidaat het mandaat in theorie zou toegekend worden. Onderstaand krijgt u meer informatie over hoe de verkozenen aangeduid worden. Het gaat hier niet om het aantal voorkeursstemmen, maar wel om het persoonlijke resultaat wat behaald werd na het verdelen van de lijststemmen.

Als ook de persoonlijke resultaten van de kandidaten gelijk zijn gaat het mandaat naar diegene met de grootste anciënniteit in de onderneming.

10.3.2 Aanwijzing van de verkozenen

Als het aantal mandaten bepaald is voor de lijsten: wie wordt dan effectief verkozen?

Optie 1)

Het aantal kandidaten op een lijst is lager dan het aantal zetels dat aan die lijst werd toegewezen. Op deze manier zijn alle kandidaten op die lijst per direct verkozen. De zetel(s) die aan de lijst toegekend zijn, maar bijgevolg dus niet ingevuld geraken blijven vacant.

Optie 2)

Het aantal kandidaten is hoger dan het aantal aan die lijst toe te wijzen zetels: in dit geval worden die kandidaten verkozen die het grootste aantal stemmen hebben.

Persoonlijke resultaten berekent men als volgt:

Stap 1

Bereken eerst de 'nuttige stemmen' per lijst. Het totaal van de **nuttige stemmen** wordt verkregen door het aantal volledige en onvolledige lijststembiljetten te vermenigvuldigen met het door de lijst bekomen aantal zetels.

Vervolgens wordt het **bijzonder verkiesbaarheidscijfer**, eigen aan elke lijst, verkregen door het totaal van de nuttige stemmen te delen door het aantal aan de lijst toegekende zetels plus één. Wanneer hierin een decimaal voorkomt, wordt het cijfer naar beneden afgerond voor een decimaal van 1 tot 4 en naar boven voor een decimaal van 5 tot 9.

Bv. Aantal aan de lijst toegekende zetels: 5

Volledige lijststembiljetten: 622

Onvolledige lijststembiljetten: 666

Nuttige stemmen = $(622 + 666) \times 5 = 6.440$

Bijzonder verkiesbaarheidscijfer = $6.440 / 6 = 1.073$

Stap 2

Wanneer er dus meer kandidaten zijn op een lijst dan het aantal mandaten toegekend aan die lijst, worden de mandaten toegekend aan de kandidaten die in volgorde van hun voordracht het verkiesbaarheidscijfer bereiken. Zijn er nog mandaten te begeven dan worden zij toegekend aan de kandidaten die de meeste naamstemmen hebben behaald.

Eerst en vooral worden de bovenaan de lijst uitgebrachte stemmen individueel toegekend aan de kandidaten bij wijze van overdracht, nadat deze stemmen met het aan de lijst toekomend aantal zetels vermenigvuldigd werden. « De pot » wordt verdeeld : dit gebeurt door bij het door elke kandidaat bekomen aantal naamstemmen het aantal stemmen te voegen nodig om het verkiesbaarheidscijfer te bereiken, tot « de pot » op is.

Verdergaand op voorgaan vb.:

	<u>Naamstemmen</u>	<u>Stemmen bij wijze van overdracht</u>	<u>Totaal</u>
		"De pot" = $622 \times 5 = 3.110$	Verkiezbaarheidscijfer = 1.073
Maeyens	202	+ 871	= 1.073
Sevens	166	+ 907	= 1.073
Plovie	196	+ 877	= 1.073
Holsbeke	176	+ 455	= 631
De Rynck	48		
Lamon	171		
Pauwels	73		
Hermans	97		

Optie 3)

Bij gelijkheid van stemmen (=steking), volgt men de orde van voordracht op de lijst.

10.3.3 Aanduiding van de plaatsvervangers

Na de aanduiding van de effectief verkozenen, worden de plaatsvervangers aangeduid, het is bijgevolg erg belangrijk om de volgorde van de niet-verkozen kandidaten vast te leggen volgens het aantal voorkeursstemmen dat ze hebben gehaald. Om dit te bereiken moet men de lijst van kandidaten opnieuw bekijken en de namen van de verkozenen schrappen, hierna gaat men op dezelfde manier te werk als voor de aanwijzing van de verkozenen.

Vb.:

	<u>Naamstemmen</u>	<u>Stemmen bij wijze van overdracht</u>	<u>Totaal</u>
		"De pot" = $622 \times 5 = 3.110$	Verkiezbaarheidscijfer = 1.073
De Rynck	48	+ 1.025	= 1.073
Lamon	171	+ 902	= 1.073
Pauwels	73	+ 1.000	= 1.073
Hermans	97	+ 183	= 280